Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

7 JULI 1985

WETSONTWERP

houdende fiscale en andere bepalingen

(art. 95)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE TEWERKSTELLING
EN HET SOCIAAL BELEID (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER MARCHAND

DAMES EN HEREN,

De Minister van Sociale Zaken wijst er op dat het hier gaat om een kaderbepaling waardoor het mogelijk wordt bij in Ministerraad overleg koninklijk besluit, na advies van de Nationale Arbeidsraad, de regeling van de carensdag die van toepassing is voor de arbeiders, uit te breiden tot de bedienden en tot de ambtenaren van de overheidsdiensten.

De Koning kan evenwel bijzondere voorwaarden vaststellen en uitzonderingen voorzien.

De Minister verwijst naar het Senaatsverslag (Stuk nr 873/2-4°) waar deze problematiek wordt behandeld.

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer L. Kelchtermans.

A. — Leden : de heren Deneir, Detremmerie, Jérôme, L. Kelchtermans, Marchand, M. Olivier, Mevr. Smet, de heer Van Rompaey. — de heren Gondry, Lafosse, Leclercq, Onkelinx, Perdieu, Sleeckx, Vanderheyden. — de heren Anthuenis, Mevr. Croquet, de heren De Groot, D'hondt, Heughebaert, Klein. — de heren De Mol, Van Grembergen.

B. — Plaatsvervangers : *de heer Ansoms, Mevr. Boeraeve-Dervcke, de heren Breyne, Cardoen, Franck, Lestienne, Steverlynck, Vankeirsbilck, Wauthy. — de heren Bossuyt, Coëme, De Batselier, J.-J. Delhave, Delizée, De Loor, Santkin, Vanvelthoven. — de heren Barzin, F. Colla, Cornet d'Elzius, Denys, Flamant, Pierard, Van Renterghem. — de heren Meyntjens, Somers, Valkeniers.*

Zie :

1281 (1984-1985) :

— Nr 1 : Ontwerp overgezonden door de Senaat.
— Nrs 2 tot 10 : Amendementen.
— Nr 11 : Verslag (Art. 1 tot 18, 87 tot 91, 96).
— Nr 12 : Amendement.

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

7 JUILLET 1985

PROJET DE LOI

portant des mesures fiscales et autres

(art. 95)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EMPLOI
ET DE LA POLITIQUE SOCIALE (1)

PAR M. MARCHAND

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Ministre des Affaires sociales déclare qu'il s'agit d'une disposition-cadre permettant d'étendre, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après avis du Conseil national du travail, le régime du jour de carence applicable aux ouvriers, aux employés et aux agents des services publics.

Le Roi peut toutefois fixer des conditions particulières et prévoir des exceptions.

Le Ministre renvoie au rapport du Sénat (Doc. nº 873/2, 4°) qui traite du problème.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. L. Kelchtermans.

A. — Membres : MM. Deneir, Detremmerie, Jérôme, L. Kelchtermans, Marchand, M. Olivier, Mme Smet, M. Van Rompaey. — MM. Gondry, Lafosse, Leclercq, Onkelinx, Perdieu, Sleeckx, Vanderheyden. — MM. Anthuenis, Mme Croquet, MM. De Groot, D'hondt, Heughebaert, Klein. — MM. De Mol, Van Grembergen.

B. — Suppléants : M. *Ansoms, Mme Boeraeve-Dervcke, MM. Breyne, Cardoen, Franck, Lestienne, Steverlynck, Vankeirsbilck, Wauthy. — MM. Bossuyt, Coëme, De Batselier, J.-J. Delhave, Delizée, De Loor, Santkin, Vanvelthoven. — MM. Barzin, F. Colla, Cornet d'Elzius, Denys, Flamant, Pierard, Van Renterghem. — MM. Meyntjens, Somers, Valkeniers.*

Voir :

1281 (1984-1985) :

— Nº 1 : Projet transmis par le Sénat.
— Nos 2 à 10 : Amendements.
— Nº 11 : Rapport (Art. 1 à 18, 87 à 91, 96).
— Nº 12 : Amendement.

De heer Sleeckx stelt vast dat onderhavige bepaling is voortgekomen uit de actualisering van het regeerakkoord van 15 maart 1985 en in feite een maatregel is in het kader van de sanering van de openbare financiën die een besparing moet opleveren van 2,2 miljard F.

De bedienden uit de privé-sector werden bij deze maatregel betrokken om hem te kunnen voorstellen als een algemene maatregel teneinde het verzet van de vakbonden van het overheidspersoneel te milderen. Door het verzet van deze vakbonden werd de oorspronkelijke tekst afgezwakt en zou de carensdag nog slechts worden toegepast ingeval geen medisch getuigschrift werd voorgelegd.

De tekst die werd voorgelegd aan de Raad van State wijst in die richting.

De heer Sleeckx meent dat het hier in feite om een afbraak van het bediendenstatuut gaat, een harmonisering in de verkeerde richting. Persoonlijk is hij voorstander van een harmonisering naar boven toe en stelt voor de carensdag ook voor de arbeiders af te schaffen.

Volgens hem bestaan er voldoende andere middelen om onwettige afwezigheden tegen te gaan, zoals een betere medische controle.

Het is opvallend dat in verscheidene C. A. O.'s ook voor arbeiders de carensdag wordt afgeschaft. De carensdag brengt immers voor de werkgevers een meeruitgave mee en het is niet toevallig dat ook het V. B. O. tegen deze regeling gekant is.

Onderhavige maatregel zal leiden tot een toename van de consultaties bij de geneesheren zonder dat enige invloed op het absenteïsme zal blijken. Dit probleem wordt trouwens fel overroepen.

Het aantal afwezigheden is sterk afgenomen onder druk van de crisis en de dreigende werkloosheid.

Bij de bedienden, die zich doorgaans sterker identificeren met hun bedrijf dan de arbeiders, bedraagt deze afwezigheid zelfs minder dan 4 %.

In de openbare diensten bedroeg het aantal getuigschriften voor afwezigheden van 1 dag slechts 3,95 % van het totaal aantal afwezigheden.

Op 55 868 uitgevoerde controles werden slechts 514 gevallen van afwezigheid van één dag door de controlerende arts onwettig bevonden. Dit is minder dan 1 %.

De heer Deneir betwist echter de geldigheid van deze laatste cijfers voor de openbare diensten : volgens hem gaat het hier om gegevens over de privé-sector.

De heer Sleeckx antwoordt dat deze cijfers zowel de openbare als de privé-sector omvatten.

Hij wijst verder op de toenemende de-motivering van de personeelsleden in openbare dienst :

— sommige werknemers zijn niet meer in staat vakantie te nemen omwille van de onderbezetting van hun diensten (bv. Posterijen);

— de kansen op bevordering zijn sterk gedaald;

— de wedden zijn laag en worden bovendien nog aangetast door de inlevering.

De heer Sleeckx besluit dat een aanwervingspolitiek nodig is. Tot slot van zijn uiteenzetting wenst hij te vernemen of onderhavige bepaling niet in strijd is met de bepalingen van het artikel 70 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Is het mogelijk bedoeld artikel te wijzigen bij koninklijk besluit ?

Mevr. Smet vraagt meer informatie over de historiek van de carensdag in het stelsel van de arbeiders. Gebeurde de invoering ervan door een wet ? Wanneer ? Welke Regering was toen aan de macht ? Welke argumenten werden ingeroepen om deze maatregel te verantwoorden ?

M. Sleeckx constate que la disposition à l'examen est issue de l'actualisation de l'accord de Gouvernement en date du 15 mars 1985 et qu'il s'agit en fait d'une mesure prise dans le cadre de l'assainissement des finances publiques et qui doit permettre une économie de 2,2 milliards de F.

La mesure a été étendue aux employés du secteur privé pour pouvoir la présenter comme ayant un caractère général de manière à atténuer l'opposition des syndicats de la fonction publique. Le texte initial a été édulcoré par suite de l'opposition des syndicats et le jour de carence ne serait plus appliqué qu'à défaut de certificat médical.

Le texte qui a été soumis au Conseil d'Etat va dans cette direction.

M. Sleeckx estime qu'il y a en fait dégradation du statut des employés et harmonisation dans le mauvais sens. Pour sa part, il est partisan d'une harmonisation vers le haut et propose de supprimer le jour de carence pour les ouvriers.

Selon lui, il y a suffisamment d'autres moyens pour combattre les absences irrégulières; un meilleur contrôle médical, par exemple.

Il est frappant que diverses conventions collectives suppriment également le jour de carence pour les ouvriers. Il faut savoir que le jour de carence représente aussi une dépense supplémentaire pour les employeurs, et ce n'est pas par hasard que la F. E. B. est, elle aussi, contre le système.

La mesure en discussion entraînera une augmentation des consultations médicales et n'aura aucun effet sur l'absentéisme. Ce problème est d'ailleurs largement surestimé.

Le nombre d'absences a fortement diminué sous la pression de la crise et la menace du chômage.

Chez les employés, qui s'identifient généralement davantage que les ouvriers à leur entreprise, le taux d'absentéisme est même inférieur à 4 %.

Dans les services publics, le nombre des certificats pour absence d'un jour ne représente que 3,95 % du total des absences.

Sur 55 868 contrôles effectués, les médecins contrôleurs n'ont constaté que 514 cas irréguliers d'absence d'un jour, soit moins de 1 %.

M. Deneir conteste la validité de ces derniers chiffres pour les services publics. Selon lui, il s'agit de données relatives au secteur privé.

M. Sleeckx lui répond que ces chiffres englobent aussi bien le secteur public que le secteur privé.

Il souligne la démotivation croissante des agents de la fonction publique :

— certains travailleurs ne sont plus en mesure de prendre congé en raison de l'insuffisance des effectifs de leurs services (à la Poste, par exemple);

— les possibilités de promotion ont nettement diminué;

— les traitements sont peu élevés et, de surcroît, touchés par la modération.

M. Sleeckx conclut à la nécessité d'une politique de recrutement. En conclusion de son exposé, il aimerait savoir si la disposition en cause n'est pas contraire aux dispositions de l'article 70 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail. Cet article peut-il être modifié par arrêté royal ?

Mme Smet demande davantage d'informations sur l'historique du jour de carence dans le régime des ouvriers. A-t-il été instauré par une loi ? A quelle date ? Quel était le Gouvernement au pouvoir ? Par quels arguments a-t-on justifié cette mesure ?

Zij vraagt eveneens een evaluatie van de gevolgen van deze maatregel voor de arbeiders; waarschijnlijk heeft hij positieve resultaten opgeleverd, waarom zou de Regering anders een uitbreiding voorstellen ?

Mevr. Smet betwist niet dat sommige ambtenaren inderdaad te lijden hebben van de onderbezetting van hun diensten maar meent dat dit niet mag worden veralgemeend. Sommige problemen, zoals in de Post, zijn tijdelijke problemen en kunnen niet als algemeen geldend worden ingeroepen. Volgens haar liggen veelal familiale omstandigheden, die bijvoorbeeld worden veroorzaakt doordat het uitgebreide aantal dagen schoolvakantie sommigen noodzaakt thuis te blijven omdat hun kinderen vrijaf hebben. Dit wordt bevestigd door de eerder lage afwezigheid in het onderwijs, aangezien de vakantiedagen van dit personeel samenvallen met die van hun kinderen. Tenslotte wenst zij te vernemen of de Regering over gegevens beschikt waaruit blijkt dat een groot aantal afwezigheden van één dag geen echte ziektedagen zijn.

In antwoord op de vragen van de heer Sleeckx verklaart de Minister dat in de oorspronkelijk tekst die werd voorgelegd aan de Raad van State de voorziene uitzondering minder uitgebreid (enkel indien medisch attest) was dan onderhavige tekst (ook andere uitzonderingen zijn mogelijk).

De Minister wijst er verder op dat er nooit protesten zijn geweest tegen de carensdag voor arbeiders. Waarom is hetgeen sedert jaren geldt voor arbeiders nu plots onaanvaardbaar als dezelfde regeling wordt voorgesteld voor bedienden en ambtenaren ?

De heer Anthuenis wenst enige verduidelijking omtrent de zinsnede « de Koning kan bijzondere voorwaarden vaststellen ». Betekent dit dat de Koning ook voor de arbeiders bepaalde uitzonderingen kan toestaan ?

De heer Sleeckx wenst te vernemen of de uitzondering die wordt toegestaan aan wie een geldig medisch attest voorlegt ook voor de arbeiders van toepassing zal zijn.

De Minister antwoordt dat de tekst van het artikel een harmonisering toelaat (tweede lid), zodat inderdaad het stelsel voor arbeiders zou kunnen worden gewijzigd. Dit is echter momenteel niet het doel van de Regering, in de eerste plaats beoogt zij een uitbreiding van het stelsel tot de bedienden en de ambtenaren.

De heer Deneir wenst terug te komen op de uitspraak van de heer Sleeckx als zouden steeds meer C. A. O.'s de carensdag voor arbeiders ongedaan maken. Hij stelt vast dat de Minister van Tewerkstelling en Arbeid in de Senaat heeft verklaard dat hem geen dergelijke C. A. O.'s bekend zijn.

De Minister van Sociale Zaken antwoordt dat deze verklaring gesteund is op een raadpleging van de bevoegde diensten. Tijdens het overleg met de sociale partners werd bevestigd dat dergelijke C. A. O.'s nog niet werden afgesloten. Zulks sluit echter niet uit dat misschien bepaalde feitelijke regelingen op het terrein de carensdag niet meer toepassen.

Wat de verbetering van de medische controle betreft wijst de Minister er op dat hier twee richtingen mogelijk zijn. Zo pleiten sommigen voor een eigen controledienst voor Post en R. T. T., zoals die reeds bestaat voor de N. M. B. S. Anderen menen dat veeleer de bestaande centrale dienst efficiënter moet werken. Dit zal alleszins reeds gebeuren door de invoering van de informatica.

Wat tenslotte de mogelijke tegenspraak met het artikel 70 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten aangaat, sluit de Minister zich aan bij een antwoord van de heer Deneir die stelt dat « een wet een wet

Elle demande également une évaluation des conséquences de cette mesure pour les ouvriers; sans doute a-t-elle donné des résultats positifs; sans quoi, pour quelle raison le Gouvernement en proposerait-il l'extension ?

Mme Smet ne conteste pas que certains fonctionnaires travaillent dans des conditions difficiles en raison du manque d'effectifs dans leurs services, mais elle estime qu'il ne faut pas généraliser. Certains problèmes, comme à la Poste, sont temporaires et ne doivent pas être invoqués comme caractéristiques d'une situation générale. Selon l'orateur, c'est le plus souvent une question de circonstances familiales, en raison par exemple du grand nombre de vacances scolaires qui obligent certains à rester chez eux parce que les enfants ont congé. Cela est confirmé par le taux d'absentéisme plutôt faible dans l'enseignement où les jours de congé du personnel coïncident avec ceux des enfants. Mme Smet demande en outre si le Gouvernement dispose de données dont il ressort qu'un grand nombre d'absences d'un jour ne sont pas de véritables jours de maladie.

En réponse aux questions de M. Sleeckx, le Ministre déclare que, dans le texte initial soumis au Conseil d'Etat, l'exception prévue (uniquement si certificat médical) était plus limitée que dans la version actuelle (où d'autres exceptions sont possibles).

Le Ministre ajoute qu'il n'y a jamais eu de protestations contre le jour de carence pour les ouvriers. Pourquoi la réglementation qui s'applique depuis des années aux ouvriers devient-elle soudain inacceptable parce qu'on propose de l'étendre aux employés et aux fonctionnaires ?

M. Anthuenis aimerait obtenir des précisions au sujet du membre de phrase disposant que « le Roi peut fixer des conditions particulières ». Cela signifie-t-il que le Roi peut également autoriser certaines exceptions pour les ouvriers ?

M. Sleeckx demande si l'exception accordée à celui qui présente un certificat médical régulier s'appliquera également aux ouvriers.

Le Ministre répond que le texte de l'article (alinéa 2) permet une harmonisation, de telle sorte que le régime des ouvriers pourrait effectivement être modifié. Mais telle n'est pas actuellement l'intention du Gouvernement, qui vise en permier lieu à étendre le régime aux employés et aux fonctionnaires.

M. Deneir voudrait revenir à la déclaration de M. Sleeckx, selon laquelle de plus en plus de conventions collectives supprimeraient le jour de carence pour les ouvriers. Il constate que le Ministre de l'Emploi et du Travail a déclaré au Sénat ne pas avoir connaissance de telles conventions.

Le Ministre des Affaires sociales répond que cette déclaration se fonde sur une consultation des services compétents. Lors de la concertation avec les partenaires sociaux, il a été confirmé qu'il n'existe pas encore de telles conventions. Ceci n'exclut pas que, peut-être dans la pratique, certaines réglementations de fait n'appliquent plus le jour de carence.

Concernant l'amélioration du contrôle médical, le Ministre souligne que deux formules sont possibles. Certains préconisent un service de contrôle propre pour les Postes et la R. T. T. comme il en existe déjà un à la S. N. C. B. D'autres estiment que le service central existant doit travailler plus efficacement. Ce sera déjà le cas par l'introduction de l'informatique.

Enfin, en ce qui concerne la contradiction éventuelle avec l'article 70 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, le Ministre fait sienne la réponse de M. Deneir, selon laquelle « la loi peut modifier la loi », et il ajoute

kan wijzigen » en voegt hier aan toe dat onderhavig artikel 95 de wettelijke basis vormt voor de mogelijke koninklijke besluiten die zullen worden getroffen.

Het amendement van de heer Sleeckx in hoofdorde (Stuk nr 1281/8-IV) ertoe strekkende de carensdag ook voor arbeiders af te schaffen, wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen.

Het amendement van dezelfde auteur, in bijkomende orde (Stuk nr 1281/8-IV) strekt ertoe deze regegling niet rechtstreeks af te schaffen maar voorafgaand het advies van de Nationale Arbeidsraad te vragen. Ook dit amendement wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen.

Het artikel wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen.

De Rapporteur, *De Voorzitter,*

C. MARCHAND L. KELCHTERMANS

que l'article 95 en discussion constitue la base légale des arrêtés royaux qui pourront être pris.

L'amendement en ordre principal de M. Sleeckx (Doc. n° 1281/8-IV) tendant à supprimer le jour de carence pour les ouvriers est rejeté par 10 voix contre 2.

L'amendement en ordre subsidiaire du même auteur (Doc. n° 1281/8-IV) tendant à ne pas supprimer directement ledit régime et à consulter d'abord le Conseil national du Travail est également rejeté par 10 voix contre 2.

L'article est adopté par 10 voix contre 2.

Le Rapporteur, *Le Président,*

C. MARCHAND L. KELCHTERMANS